

Kaupunginhallitus 12.08.2024 § 182

§ 182

Espoon lausunto koskien hallituksen esityksen luonnosta ulkomaalaislain muuttamisesta

Valmistelijat / lisätiedot:
Haapalehto Teemu

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus antaa työ- ja elinkeinoministeriölle liitteen mukaisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Lahtinen Kajavan kannattamana teki seuraavat muutosehdotukset:

1.
Muutetaan vastaus ensimmäiseen kysymykseen kokonaisuudessaan: "Kyllä antaa."
2.
Muutetaan vastaus toiseen kysymykseen kokonaisuudessaan: "Kyllä on."
3.
Poistetaan 1., 5. (Hallitus on vienyt..) ja 6. (Suomen väestökehitys..) kappale.
4.
Muutetaan 2. kappaleessa lause: "Työvoiman muutto Suomeen ja Suomessa asuvien maahanmuuttajien työllisyysasteen kohentaminen edelleen ovat Suomen elinvoimaisuuden ja taloudellisen kestävyysasteen avainkysymyksiä." muotoon: "Yleinen työn tuottavuuden kasvattaminen ja Suomessa asuvien maahanmuuttajien työllisyysasteen kohentaminen edelleen ovat Suomen elinvoimaisuuden ja taloudellisen kestävyysasteen avainkysymyksiä. "

Lahtinen Kajavan kannattamana teki seuraavan lisäehdotuksen:

Lisätään seuraavat kappaleet: "Toisaalta on huomioitava, että kokonaiskuva ulkomaalaisten työllisyydessä ei ole kantaväestön tasalla (71,3 %) ja vaihtelee länsimaiden 64,7 %:sta suurten pakolaismaiden 31,4 %:iin. Erityisesti maahanmuuttajanaisten osallistuminen työmarkkinoille on huomattavan alhaisella tasolla. " "Suomen maakuvaa tänne uraansa suunnittelevien keskuudestaan edistävät turvallisuus ja toimivat palvelut, kun verotuksen ja palkkauksen ristiriita taas lannistaa sitä. On kaikkien etu, että palkalla tulee toimeen ja maahanmuutto hyödyttää julkista taloutta, eikä ole sille rasite."

Cederlöf Partasen kannattamana teki seuraavan lisäysehdotuksen:

Lisätään lausunnon 1. kohtaan seuraava teksti: "Espoon näkemyksen mukaan lakiesityksessä olisi tarkoituksenmukaista luopua kolmen kuukauden rajasta ja pidentää suoja-ajan kestoa, esimerkiksi kuuteen kuukauteen kaikilla aloilla."

Laiho Lahtisen kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen:

Poistetaan muu kuin ensimmäinen virke. "Suomen väestökehityksen tosiasiat ja ennakoidun kehityksen huomioiden hallituksen tulisi tukea työvoiman muuttamista Suomeen ja kiinnittymistä työmarkkinoillemme, ei rajoittaa niitä. Ei ole Suomen etu antaa Suomen ulkopuolelle ja täällä jo asuville maahanmuuttajille sellaista kuvaa, että Suomi kaipaa ja arvostaa nykyisen hallituksen esitysten myötä aiempaa vähemmän maamme ulkopuolelta osaksi yhteiskuntaamme ja työmarkkinoitamme saapuvien ihmisten panosta Suomen tulevaisuuden rakentamisessa" Muutettu esitys: "Suomen väestökehityksen tosiasiat ja ennakoidun kehityksen huomioiden hallituksen tulisi tukea työvoiman muuttamista Suomeen ja kiinnittymistä työmarkkinoillemme"

Kajava Lahtisen kannattamana teki seuraavan hylkäysehdotuksen:

Hylätään kaupungin lausunto kokonaan. Kaupunki ei anna lausuntoa lainkaan.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän esityksestä poikkeavia kannatettuja ehdotuksia, joiden johdosta on äänestettävä.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 11 äänellä 4 ääntä vastaan hylänneen Lahtisen 1. muutosehdotuksen.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 13 äänellä 2 ääntä vastaan hylänneen Lahtisen 2. muutosehdotuksen.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 9 äänellä 1 ääntä vastaan 1 äänestäessä tyhjää hylänneen Lahtisen 3. muutosehdotuksen.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 13 äänellä 2 ääntä vastaan hylänneen Lahtisen 4. muutosehdotuksen.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 13 äänellä 2 ääntä vastaan hylänneen Lahtisen lisäysehdotuksen.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 8 äänellä 7 ääntä vastaan hyväksyneen Laihon muutosehdotuksen.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 7 äänellä 7 ääntä vastaan 1 äänestäessä tyhjää puheenjohtajan äänen ratkaistaessa hylänneen Cederlöfin muutosehdotuksen.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 13 äänellä 2 ääntä vastaan hylänneen Kajavan hylkäysehdotuksen.

Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Kaupunginhallitus:

Kaupunginhallitus antaa työ- ja elinkeinoministeriölle liitteen mukaisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta.

Kajava ilmoitti eriävän mielipiteenään seuraavaa:

Espoon luonnos lausunnoksi koskien hallituksen esityksen luonnosta ulkomaalaislain muuttamiseksi oli ennen kaupunginhallituksen hyväksymiä muutoksia siihen väritetty sellaisilla arvostelmilla hallitusta kohtaan, ettei sitä voinut pitää asiallisena. Lausunnosta poistettiin tämän vuoksi lause ja lähes kokonainen kappale, mutta lausunto olisi tullut kirjoittaa kokonaan uudelta pohjalta luottamuksen palauttamiseksi. Lausunnossa olisi tullut keskittyä rakentaviin muutosehdotuksiin todennettaviin faktoihin ja tilastotietoon tukeutuen.

Lahtinen ilmoitti eriävän mielipiteensä.

Selostus

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 13.6.2024 (VN/24207/2023) lausuntoa Espoon kaupungilta koskien hallituksen esityksen luonnosta ulkomaalaislain muuttamisesta. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 16.8.2024.

Hallituksen esitysluonnoksessa on kyse hallitusohjelman mukaisesta työperusteisen oleskeluluvan sitomisesta nykyistä vahvemmin työhön siten, että Suomesta on poistuttava, jos henkilön työsuhde loppuu eikä hän ole määräajan kuluessa solminut uutta työsuhdetta. Suoja-aika olisi erityisasiantuntijalla, EU:n sinisen kortin haltijalla, kasvuyrittäjällä, yrityksen yli- ja keski johdolla sekä ICT-lain tarkoittamalla johtajalla ja asiantuntijalla sekä yli kaksi vuotta maassa työskenneellä työntekijällä kuusi kuukautta. Muille se olisi kolme kuukautta. Hallitusohjelman mukaan laissa lisäksi säädettäisiin, että työnantajan on ilmoitettava työperusteisella oleskeluluvalla Suomessa oleskelevan työsuhteen loppumisesta Maahanmuuttovirastolle sanktion uhalla. Lisäksi hallitusohjelman mukaan mahdollistetaan työnteko-oikeus työperusteisilla oleskeluluvilla samalla alalla sekä aloilla, jotka voidaan aidosti todentaa työvoimapula-alaksi.

Kaupungin lausunto pyydetään kirjaamaan sähköiseen lausuntopalveluun, jossa lausujille esitetään seuraavat kysymykset:

- Ehdotuksen suoja-aika, jona oleskelulupaa ei saisi peruuttaa, kun työntekijä jää työttömäksi: Antaako sääntelyehdotus riittävän pitkän suojaajan etsiä uusi työpaikka?
- Työnantajan ilmoitusvelvollisuus, kun työntekijän työt loppuvat, ja siihen liitettävä sanktion uhka: Onko esitys ilmoittamisen määräajoista 7/10 päivää riittävä?
- Työnteko-oikeuden laajentaminen työvoimapula-aloille ja asetuksenantovaltuutus
- Muuta lausuttavaa esityksestä

Espoon kaupunki yhtyy elinkeinoelämän järjestöjen (Keskuskauppakamari, EK, Palta, Neogames Finland ja Suomen startup-yhteisö) 19.6.2024 antamaan lausuntoon hallituksen esityksen luonnoksesta. Siinä todetaan näin: "Työperusteinen maahanmuutto auttaa paikkaamaan työvoimapulaa eri aloilla ja edistää talouskasvua, innovaatioita ja kilpailukykyä. Työperusteinen maahanmuutto on hyödyllistä niin yksilöille, yrityksille kuin

koko yhteiskunnalle. Työhöntulua ja kiinnittymistä Suomeen tulee tukea eikä rajoittaa.”

Vuonna 2018 julkaistun Tilastokeskuksen virallisen väestöennusteen mukaan ilman kansainvälistä liikkuvuutta Suomen työikäinen väestö vähenisi vuoteen 2050 mennessä 630 000 hengellä. Ennusteen tekemisen jälkeen huoltosuhteen näkymät ovat heikenneet edelleen. Vuoden 2023 hedelmällisyysluku oli 1,26, mikä on matalin taso historiassa vuoteen 1776 ulottuvassa tarkastelussa. Työvoiman muutto Suomeen ja Suomessa asuvien maahanmuuttajien työllisyysasteen kohentaminen edelleen ovat Suomen elinvoimaisuuden ja taloudellisen kestävyysavainkysymyksiä.

Työllisyyden kasvua ja taloudellista huoltosuhdetta ovat kohentaneet viime vuosina työvoiman kasvanut maahanmuutto Suomeen ja Suomessa asuvien maahanmuuttajien myönteinen työllisyyskehitys. Vuosien 2000–2021 välillä työllisyyden nettokasvusta Suomessa on 113 prosenttia tullut ulkomaalaistaustaisten työllisyyden kasvusta. Toisin sanoen, tällä vuosituhannella suomalaistaustaisten työllisyys on vähentynyt, minkä taustalla on erityisesti väestön ikääntyminen. Vuosituhannen alun jälkeen tapahtunut työllisyyden kasvu on koostunut yksinomaan muuta väestöä keskimäärin nuorempien maahanmuuttajien työllisyyskasvusta.

Viime vuosien aikana erityisesti suurissa kaupungeissa on työvoiman maahanmuutossa korostunut erityisasiantuntijoiden kasvava määrä ja kasvava osuus uusista tulijoista. Espoossa asui vuonna 2022 työllisiä ulkomaalaistaustaisia Tilastokeskuksen ammattialaluokissa ”johtajat, erityisasiantuntijat ja asiantuntijat” yhteensä 12 713 henkilöä. Tähän ryhmään kuuluvien kaupunkilaisten osuus kasvoi vuosien 2010–2022 aikana 230 prosenttia. Joka viides Suomessa asuva, näihin ammattialaluokkiin kuuluva ulkomaalaistaustainen työllinen on espoolainen. Heidän merkityksensä Suomen ja Espoon elinkeinoelämän menestyksen kannalta kasvaa edelleen ja hallituksen tulisi tukea kaikin keinoin tämän myönteisen kehityksen jatkoa. Päinvastainen linja on herättänyt huolta Suomeen ulkomailta rekrytoitujen työntekijöiden, erityisasiantuntijoiden, tutkijoiden ja tutkinto-opiskelijoiden keskuudessa.

Suomen väestökehityksen tosiasiat ja ennakoitun kehityksen huomioiden hallituksen tulisi tukea työvoiman muuttamista Suomeen ja kiinnittymistä työmarkkinoillemme, ei rajoittaa niitä. Ei ole Suomen etu antaa Suomen ulkopuolelle ja täällä jo asuville maahanmuuttajille sellaista kuvaa, että Suomi kaipaa ja arvostaa nykyisen hallituksen esitysten myötä aiempaa vähemmän maamme ulkopuolelta osaksi yhteiskuntaamme ja työmarkkinoitamme saapuvien ihmisten panosta Suomen tulevaisuuden rakentamisessa.

Mahdollisuus peruuttaa oleskelulupa työsuhteen päättymisen jälkeen on ollut jo nykylainsäädännössä, mutta työnantajalle säädettävän ilmoitusvelvollisuuden kautta sen toimeenpano tiukentuu. Samalla työnantajiin kohdistuva byrokratiasite kasvaa. Tämä on ristiriidassa suhteessa hallitusohjelman yleiseen ja tervetulleeseen pyrkimykseen säätelyn ja byrokratian keventämisestä.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan työntekijöiden työnteko-oikeus laajenee kaikille työvoimapula-aloille. Se on tärkeä parannus nykytilaan. Työvoimapula-aloista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella kerran vuodessa. Työvoiman kysyntä- ja tarjontatilanteessa esiintyy kuitenkin ajoittain voimakasta vaihtelua Suomen eri alueiden välillä. Tämä alueellinen vaihtelu tulisi huomioida työvoimapula-alojen määrittelyssä.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Espoon lausunto
- 2 Äänestyslistat § 182

Oheismateriaali

- Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Tiedoksi